Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (första avdelningen)

den 5 september 2024*

”Begäran om förhandsavgörande – Gemensam utrikes- och säkerhetspolitik – Restriktiva åtgärder mot Burma/Myanmar – Förbud mot att importera varor som har sitt ursprung i eller har exporterats från Burma/Myanmar – Förordning (EG) nr 194/2008 – Artikel 2.2 a – Teakstockar med ursprung i Burma/Myanmar som exporterats till och bearbetats i Taiwan före vidare transport till Europeiska unionen – Förordning (EEG) nr 2913/92 – Gemensamma tulltaxan – Artikel 24 – Begreppet ’väsentlig bearbetning eller behandling’ – Teakstockar som kvistats och barkats samt sågats till kvadratiska stockar och sedan till teakvirke i Taiwan – Ursprungsintyg utfärdat av de taiwanesiska myndigheterna – Intygets värde för att tullmyndigheterna i medlemsstaterna ska kunna fastställa teakstockarnas ursprung”

I mål C-67/23,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Bundesgerichtshof (Federala högsta domstolen, Tyskland), genom beslut av den 17 november 2022, som inkom till domstolen den 8 februari 2023, i brottmålet

S.Z.,

ytterligare deltagare i rättegången:

W. GmbH,

Generalbundesanwalt beim Bundesgerichtshof,

meddelar

DOMSTOLEN (första avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden A. Arabadjiev samt domarna T. von Danwitz, P.G. Xuereb (referent), A. Kumin och I. Ziemele,

generaladvokat: M. Campos Sánchez-Bordona,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

* Rättegångsspråk: tyska.

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

– S.Z., genom G. Schwendinger, Rechtsanwalt,

– W. GmbH, genom K. Göcke, Rechtsanwältin,

– Generalbundesanwalt beim Bundesgerichtshof, genom P. Frank, i egenskap av ombud,

– Europeiska kommissionen, genom M. Carpus Carcea, C. Hödlmayr och F. Moro, samtliga i egenskap av ombud,

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 2.2 a i rådets förordning (EG) nr 194/2008 av den 25 februari 2008 om förlängning och skärpning av de restriktiva åtgärderna mot Burma/Myanmar och om upphävande av förordning (EG) nr 817/2006 (EUT L 66, 2008, s. 1).

2 Begäran har framställts i ett brottmål mot S.Z. och W. GmbH avseende överträdelse av förbudet mot import av varor som har sitt ursprung i eller exporterats från Burma/Myanmar.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

Kombinerade nomenklaturen

3 Tullklassificeringen av varor som importeras till Europeiska unionen regleras i Kombinerade nomenklaturen, som återfinns i bilaga I till rådets förordning (EEG) nr 2658/87 av den 23 juli 1987 om tulltaxe- och statistiknomenklaturen och om Gemensamma tulltaxan (EGT L 256, 1987, s. 1; svensk specialutgåva, område 11, volym 13, s. 22), i dess lydelse enligt kommissionens förordning (EG) nr 1214/2007 av den 20 september 2007 (EUT L 286, 2007, s. 1) (nedan kallad KN), vilken grundar sig på systemet för harmoniserad varubeskrivning och kodifiering (nedan kallat HS), upprättat genom den internationella konventionen om systemet för harmoniserad varubeskrivning och kodifiering, som ingicks i Bryssel den 14 juni 1983 inom ramen för Världstullorganisationen (WCO), och godkändes, tillsammans med sitt ändringsprotokoll av den 24 juni 1986, på Europeiska ekonomiska gemenskapens vägnar genom rådets beslut 87/369/EEG av den 7 april 1987 (EGT L 198, 1987, s. 1).

4 I artikel 3.1 i förordning 2658/87 återges de nummer och de sexsiffriga undernummer som finns i HS, medan det genom den sjunde och åttonde siffran skapas ytterligare undernummer som är specifika för KN.

5 Numren 4403 och 4407 i KN, vilka motsvarar samma nummer i HS, har lydelsen ”Virke, obearbetat, även barkat eller befriat från splintved eller bilat eller grovt sågat på två eller fyra sidor” respektive ”Virke, sågat eller kluvet i längdriktningen eller skuret eller svarvat till skivor, även hyvlat, slipat eller längdskarvat, med en tjocklek av mer än 6 mm”.

Gemenskapens tullkodex

6 Rådets förordning (EEG) nr 2913/92 av den 12 oktober 1992 om inrättandet av en tullkodex för gemenskapen (EGT L 302, 1992, s. 1; svensk specialutgåva, område 2, volym 16, s. 4) (nedan kallad gemenskapens tullkodex) har upphävts och ersatts av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 952/2013 av den 9 oktober 2013 om fastställande av en tullkodex för unionen (EUT L 269, 2013, s. 1, och rättelse i EUT L 287, 2013, s. 90) (nedan kallad unionens tullkodex). Med hänsyn till tidpunkten för de faktiska omständigheterna i det nationella målet är gemenskapens tullkodex emellertid fortfarande tillämplig i målet.

7 Avdelning II i gemenskapens tullkodex, med rubriken ”Faktorer som skall läggas till grund för tillämpningen av importtullar eller exporttullar och andra åtgärder som föreskrivs för varuhandeln”, innehöll ett kapitel 1, med rubriken ”De europeiska gemenskapernas tulltaxa och klassificeringen av varor enligt tulltaxan”, där artikel 20 ingick. Den artikeln hade följande lydelse:

”1. Den tull som lagligen skall betalas om en tullskuld uppstår skall grundas på Europeiska gemenskapernas tulltaxa.

…

3. Europeiska gemenskapernas tulltaxa skall omfatta följande:

…

d) Bestämmelser om förmånstull enligt avtal som gemenskapen har slutit med vissa länder eller grupper av länder och som föreskriver att förmånsbehandling i tullhänseende skall medges.

e) Bestämmelser om förmånstull som antagits ensidigt av gemenskapen med hänsyn till vissa länder, grupper av länder eller territorier.

…”

8 Kapitel 2 i denna avdelning II, med rubriken ”Varors ursprung”, innehöll ett avsnitt 1, med rubriken ”Ursprung som inte medför förmånsbehandling för varor”, och ett avsnitt 2, med rubriken ”Ursprung som medför förmånsbehandling för varor”.

9 Detta avsnitt 1 innehöll artikel 22, med följande lydelse:

”Artikel 23–26 definierar ursprung som inte medför förmånsbehandling av varorna i syfte att

a) tillämpa Europeiska gemenskapernas tulltaxa med undantag av de bestämmelser som avses i artikel 20.3 d och e,

b) tillämpa andra bestämmelser än de tulltaxebestämmelser som fastställs genom särskilda gemenskapsbestämmelser som rör varuhandeln, och

c) upprätta och utfärda ursprungsintyg.”

10 I artikel 23 i lagen angavs följande:

”1. Med varor som har sitt ursprung i ett land avses varor som i sin helhet framställts i detta land.

2. Med uttrycket varor som i sin helhet framställts i ett land avses:

…

b) Vegetabiliska produkter som skördats där.

…”

11 Artikel 24 hade följande lydelse:

”Varor vars tillverkning skett inom mer än ett land skall anses ha sitt ursprung i det land där de genomgick den sista väsentliga och ekonomiskt berättigade bearbetning eller behandling som skedde i ett företag utrustat för det ändamålet och som resulterade i tillverkningen av en ny produkt eller innebar ett viktigt steg i tillverkningen.”

12 I artikel 26 föreskrevs följande:

”1. Tullagstiftningen eller annan särskild [unions]lagstiftning får föreskriva att ett dokument skall läggas fram som bevis på varornas ursprung.

2. Trots att detta dokument läggs fram får tullmyndigheterna i händelse av allvarliga tvivel begära ytterligare bevis för att försäkra sig om att uppgiften om ursprunget överensstämmer med reglerna i den relevanta [unions]lagstiftningen.”

Förordning (EEG) nr 2454/93

13 Kommissionens förordning (EEG) nr 2454/93 av den 2 juli 1993 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EEG) nr 2913/92 om inrättandet av en tullkodex för gemenskapen (EGT L 253, 1993, s. 1; svensk specialutgåva, område 2, volym 10, s. 1) upphävdes genom kommissionens genomförandeförordning (EU) 2016/481 av den 1 april 2016 om upphävande av förordning (EEG) nr 2454/93 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EEG) nr 2913/92 om inrättandet av en tullkodex för gemenskapen (EUT L 87, 2016, s. 24). Med hänsyn till tidpunkten för de faktiska omständigheterna i det nationella målet är förordning nr 2454/93 emellertid fortfarande tillämplig i målet.

14 Sistnämnda förordning innehöll en bilaga 13a, i dess lydelse enligt kommissionens förordning (EU) nr 1063/2010 av den 18 november 2010 (EUT L 307, 2010, s. 1), vilken innehöll en del II, med rubriken ”Förteckning över produkter och bearbetning som ger ursprungsstatus”. Där föreskrevs bland annat följande:

”HS-nummer	Varuslag	Åtgärd som medför ursprung (bearbetning eller behandling av icke-ursprungsmaterial som ger ursprungsstatus)
…	…	…
ex kapitel 44	Trä och varor av trä; träkol; med undantag av följande:	Tillverkning utgående från material enligt vilket nummer som helst, utom material enligt samma nummer som produkten *eller* tillverkning vid vilken värdet av allt använt material inte överstiger 70 % av produktens pris fritt fabrik
ex 4407	Virke, sågat eller kluvet i längdriktningen, skuret eller svarvat till skivor, med en tjocklek av mer än 6 mm, hyvlat, slipat eller längdskarvat	Hyvling, slipning eller längdskarvning
…	…	…”

Förordning nr 194/2008

15 Förordning nr 194/2008 upphävdes den 3 maj 2013 genom rådets förordning (EU) nr 401/2013 av den 2 maj 2013 om restriktiva åtgärder mot Myanmar/Burma och om upphävande av förordning (EG) nr 194/2008 (EUT L 121, 2013, s. 1). Med hänsyn till tidpunkten för de faktiska omständigheterna i det nationella målet är förordning nr 194/2008 dock fortfarande tillämplig i målet.

16 I skälen 6 och 7 i förordning nr 194/2008 anges följande:

”(6) Under mer än tio år har rådet och medlemmar i världssamfundet upprepade gånger fördömt den burmesiska regimens bruk av tortyr, summariska eller godtyckliga avrättningar, tvångsarbete, övergrepp mot kvinnor, frihetsberövanden av politiska skäl, tvångsförflyttningar av befolkningen och begränsningar av grundläggande rättigheter som yttrandefrihet, rörelsefrihet och mötesfrihet. Mot bakgrund av att regimen sedan lång tid tillbaka återkommande har begått allvarliga överträdelser av de grundläggande rättigheterna – bland annat slogs fredliga demonstrationer nyligen brutalt ned – är de restriktiva åtgärderna i denna förordning ett redskap för att främja respekt för de grundläggande mänskliga rättigheterna i syfte att skydda den allmänna moralen.

(7) De nya restriktiva åtgärderna riktar sig mot sektorer som utgör inkomstkällor för militärregimen i Burma/Myanmar, dvs. trä och träprodukter, kol, guld, silver, vissa oädla metaller och ädelstenar och halva ädelstenar. Vissa åtgärder begränsar import, export och investeringar inom dessa sektorer. Förteckningen över de enheter som omfattas av de nya

restriktionerna när det gäller investeringar och ekonomiskt stöd till export bör överensstämma med förteckningen i bilaga I till [rådets gemensamma ståndpunkt 2007/750/Gusp av den 19 november 2007 om ändring av gemensam ståndpunkt 2006/318/Gusp om förlängning av restriktiva åtgärder mot Burma/Myanmar (EUT L 308, 2007, s. 1)], som innehåller uppgifter om de enheter i [Myanmar/Burma]/Myanmar som bedriver verksamhet inom dessa sektorer.”

17 I kapitel 1 i förordningen, med rubriken ”Definitioner”, föreskrevs följande i artikel 1:

”I denna förordning avses med

a) *import*: all införsel av varor till gemenskapens tullområde eller andra territoriers tullområden för vilka [EG-]fördraget ska gälla enligt de villkor som fastställs i artikel 299 [EG]. …

…”

18 I kapitel 2 i förordning nr 194/2008, med rubriken ”Import- och inköpsrestriktioner”, föreskrevs följande i artikel 2.1–2.3:

”1. Bilaga I ska omfatta varor i följande kategorier:

a) Rundtimmer, virke och träprodukter.

b) Kol och vissa metaller.

c) Ädelstenar och halvädelstenar.

2. Det ska vara förbjudet att:

a) importera varor som anges i bilaga I, om de
   i) har sitt ursprung i [Myanmar/Burma]/Myanmar, eller
   ii) har exporterats från [Myanmar/Burma]/Myanmar,

b) köpa varor som befinner sig i [Myanmar/Burma]/Myanmar och förtecknas i bilaga I,

c) transportera varor som förtecknas i bilaga I om de har sitt ursprung i [Myanmar/Burma]/Myanmar eller exporteras från [Myanmar/Burma]/Myanmar till ett annat land och deras slutdestination ligger inom gemenskapen, eller

d) medvetet och avsiktligt delta i verksamhet vars syfte eller verkan är att direkt eller indirekt kringgå de förbud som avses i a, b eller c.

3. Varornas ursprung ska fastställas i enlighet med tillämpliga bestämmelser i [gemenskapens tullkodex].”

19 Bilaga I till förordningen hade rubriken ”Förteckning över varor enligt artikel 2 som omfattas av import- och inköpsrestriktioner”. I punkt A i denna bilaga, med rubriken ”Rundvirke, virke och träprodukter”, angavs varor som hänförde sig till numren 4403 och 4407 i KN.

Tysk rätt

20 I artikel 34.4 punkt 2 i Außenwirtschaftsgesetz (lag om utrikeshandel), i dess lydelse av den 27 maj 2009, föreskrevs följande:

”Till fängelse i lägst sex månader och högst fem år döms den som

…

2) bryter mot ett direkt tillämpligt förbud mot export, import, transitering, överföring, försäljning, leverans, tillgängliggörande, överlämnande, tjänstetillhandahållande, investeringar, stödjande eller kringgående enligt en i *Bundesanzeiger* offentliggjord gemenskapsrättsakt, vilken syftar till att genomföra en ekonomisk sanktion som beslutats av rådet på området för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken.”

21 Förordning nr 194/2008, som är direkt tillämplig i Tyskland, offentliggjordes i *Bundesanzeiger* den 22 oktober 2009 såvitt beträffar artikel 2.2 a i förordningen.

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

22 S.Z. var ensam företagsledare för ett bolag med säte i Hamburg (Tyskland) som bedrev handel med teakträ med ursprung i Burma/Myanmar (nedan kallat det berörda bolaget). Träet användes främst för varvsindustrin. Bolaget var den rättsliga föregångaren till W. GmbH, som är det bolag som äger den förverkade egendomen och part i det förverkandeförfarande som är aktuellt i det nationella målet.

23 Genom dom av Landgericht Hamburg (Regionala domstolen i Hamburg, Tyskland) av den 27 april 2021 dömdes S.Z. för brott mot 34 § punkt 4 led 2 i lagen om utrikeshandel till fängelse i ett år och nio månader. Den domstolen beslutade även att teakvirke (nedan kallade de berörda varorna) och ett belopp på 3 310 902,98 euro, motsvarande värdet av vinsten från överträdelsen, skulle förverkas från W.

24 Nämnda domstol konstaterade att det berörda bolaget, på S.Z:s initiativ, hade fortsatt att importera och saluföra teakträ från Burma/Myanmar mellan oktober 2009 och maj 2011, det vill säga efter ikraftträdandet av förordning nr 194/2008 om förbud mot import av varor med ursprung i eller exporterade från Burma/Myanmar. Bolagets leverantör, som var etablerad i Taiwan, hade avverkat teakträd i Burma/Myanmar och därefter transporterat virket från dessa träd till Taiwan och där bearbetat det i sågverk.

25 Nämnda domstol konstaterade dessutom att stockarna hade blivit föremål för tre slags bearbetning i Taiwan. Vissa av dem hade bara kvistats och barkats. Andra hade kvistats och barkats och därefter sågats till kvadratiska stockar. Slutligen hade visst virke sågats till plankor eller brädor, det vill säga till sågat teakvirke. Efter denna bearbetning transporterades träet, med ursprungsintyg upprättade av de taiwanesiska myndigheterna, med båt till Hamburg, där det togs emot av det berörda bolaget.

26 Samma domstol fann att teakträet i fråga, till följd av den bearbetning som det hade genomgått i Taiwan, hade sitt ursprung i Taiwan, vilket innebar att artikel 2.2 a i) i förordning nr 194/2008, enligt vilken det var förbjudet att importera varor med ursprung i Burma/Myanmar, inte hade

överträtts. Den ansåg emellertid att teakträet, trots transporten till Taiwan och sågningsarbetet där, inte hade förlorat sin egenskap av produkt som exporterats från Burma/Myanmar, i den mening som avses i artikel 2.2 a ii, och att den sistnämnda bestämmelsen därför hade överträtts.

27 S.Z. och W. överklagade domen från Landgericht Hamburg (Regionala domstolen i Hamburg, Tyskland) av den 27 april 2021 till Bundesgerichtshof (Federala högsta domstolen, Tyskland), som är den hänskjutande domstolen. De anser för det första att virket i fråga inte bara transporterades från Burma/Myanmar till Tyskland via Taiwan, utan att det i det sistnämnda tredjelandet genomgick en sådan bearbetning eller behandling som gav dem ett nytt ursprung. Detta var också skälet till att de taiwanesiska myndigheterna upprättade ursprungsintyg där Taiwan angavs som ursprungsland. De berörda produkterna är således inte trä med ursprung i Burma/Myanmar, utan bearbetade taiwanesiska trävaror, som importerats till Tyskland. Importen av de aktuella produkterna strider således inte mot artikel 2.2 a i) i förordning nr 194/2008. För det andra anser de att det aktuella teakträet, som fördes in till unionens territorium, inte exporterades från Burma/Myanmar, i den mening som avses i artikel 2.2 a ii, utan från Taiwan.

28 Generalbundesanwalt beim Bundesgerichtshof (allmänna åklagaren vid Federala högsta domstolen, Tyskland) (nedan kallad riksåklagaren) anslöt sig till Landgericht Hamburgs (Regionala domstolen i Hamburg) bedömning. Han bedömde att bearbetningen av det teakträ som hade exporterats från Burma/Myanmar endast hade medfört en ändring av ursprunget för denna vara, utan att för den skull göra det till en annan vara.

29 Den hänskjutande domstolen har i detta sammanhang för det första angett att importen av de berörda varorna är en straffbar gärning enligt 34 § punkt 4 led 2 i lagen om utrikeshandel jämförd med artikel 2.2 a i förordning nr 194/2008, om den bearbetning eller behandling som skett i Taiwan inte var tillräcklig för att det aktuella teakträet skulle få ett nytt ursprung och således fortfarande har sitt ursprung i Burma/Myanmar i den mening som avses i artikel 2.2 a i) i denna förordning.

30 Den hänskjutande domstolen betvivlar, mot bakgrund av domen av den 26 januari 1977, Gesellschaft für Überseehandel (mål 49/76, EU:C:1977:9), som rörde kasein, och domen av den 23 februari 1984, Zentrag (mål 93/83, EU:C:1984:78), som rörde nötkött, att den behandling som skedde i Taiwan av teakträ som avverkats i Burma/Myanmar var så betydande att detta trä enligt artikel 24 i gemenskapens tullkodex blivit en vara med ursprung i Taiwan. Den hänskjutande domstolen har emellertid påpekat att den omständigheten att obearbetat teakträ sågats upp för att producera sågat virke medför en ändring av HS-nummer, då det som obearbetat trä omfattas av nummer 4403 i HS och som sågat trä med en tjocklek av mer än 6 mm av nummer 4407. De åtgärder som ändrade hur det nötkött respektive det kasein som var i fråga i de ovannämnda målen framstod medförde däremot ingen ändring av HS-numren. En ändring av fyrställigt tulltaxenummer skulle kunna vara en indikation på en väsentlig bearbetning av en produkt, eftersom HS grundar sig på en förädling av naturprodukter och råvaror till allt mer bearbetade produkter.

31 För det andra har den hänskjutande domstolen påpekat att för det fall sågningsarbetet, som ägde rum i Taiwan, medför en förändring av ursprunget, utgör den aktuella importen en straffbar gärning om teakvirket exporterades från Burma/Myanmar, i strid med artikel 2.2 a ii i förordning nr 194/2008.

32 I motsats till Landgericht Hamburg (Regionala domstolen i Hamburg) och riksåklagaren anser den hänskjutande domstolen att uttrycket ”har exporterats från [Myanmar/Burma]/Myanmar” i artikel 2.2 a ii i förordning nr 194/2008 ska tolkas så, att detta uttryck endast omfattar varor som importerats direkt från Burma/Myanmar och inte varor som har transporterats till ett tredjeland, i förevarande fall Taiwan, och därefter till unionen, och detta oberoende av om varorna i detta tredjeland har bearbetats eller behandlats på ett sådant sätt att de fått ett nytt ursprung. Om denna tolkning godtas har S.Z. inte åsidosatt artikel 2.2 a ii i förordning nr 194/2008.

33 Enligt den hänskjutande domstolen skulle Landgericht Hamburgs (Regionala domstolen i Hamburg) och riksåklagarens tolkning frånta artikel 2.2 a i) i förordning nr 194/2008 allt självständigt tillämpningsområde och leda till att varor från ett tredjeland, som tillverkats av råvaror eller produkter från Burma/Myanmar, omfattas av det importförbud som föreskrivs i artikel 2.2 a, vilket inte var unionslagstiftarens avsikt.

34 För det tredje och slutligen vill den hänskjutande domstolen få klarlagt om sådana ursprungsintyg som de som utfärdats av de taiwanesiska myndigheterna är bindande för medlemsstaternas tullmyndigheter när dessa prövar om importförbudet enligt artikel 2.2 a i förordning nr 194/2008 har åsidosatts.

35 Mot denna bakgrund beslutade Bundesgerichtshof (Federala högsta domstolen, Tyskland) att vilandeförklara målet och ställa följande frågor till EU-domstolen:

”1) Ska begreppet ’ursprung i [Myanmar/Burma]/Myanmar’ i artikel 2.2 a i) i förordning nr 194/2008 tolkas på så sätt att inga av de nedan angivna former för bearbetning av stockar från teakträd, som har vuxit i Myanmar men som har bearbetats i ett tredjeland (i det aktuella fallet Taiwan), har lett till en ändring av ursprungsbeteckningen, vilket innebär att på motsvarande sätt bearbetat teakträ alltjämt klassificeras som varor som ’har sitt ursprung i [Myanmar/Burma]/Myanmar:

– Kvistning och barkning av teakstockar

– Sågning av teakstockar till ’teak squares’ (kvistade och barkade stockar som sågas till kvadratiska stockar);

– styckning av teakstockar till plankor eller brädor (sågat virke)?

2) Ska begreppet ’har exporterats från [Myanmar/Burma]/Myanmar’ i artikel 2.2 a ii) i förordning nr 194/2008 tolkas på så sätt att endast varor omfattades som importerades direkt från Myanmar till unionen, och att varor, som först förts till ett tredjeland (i det aktuella fallet Taiwan) och därifrån transporterats vidare till unionen inte omfattades av bestämmelsen, utan hänsyn tagen till huruvida varorna i tredjelandet bearbetades eller behandlades på ett sätt som gav ursprungsstatus?

3) Ska artikel 2.2 a i) i förordning nr 194/2008 tolkas på så sätt att ett ursprungsintyg som utfärdats av ett tredjeland (i det aktuella fallet Taiwan), enligt vilket sågade teakstockar som härstammar från Myanmar genom denna bearbetning i tredjeland fått det landets ursprungsstatus, inte är bindande för bedömningen av huruvida en överträdelse av importförbudet i artikel 2.2 i förordning nr 194/2008 har skett?”

Prövning av tolkningsfrågorna

Den första frågan

36 Det framgår av fast rättspraxis att det enligt det förfarande för samarbete mellan nationella domstolar och EU-domstolen som införts genom artikel 267 FEUF ankommer på EU-domstolen att ge den nationella domstolen ett användbart svar, som gör det möjligt för den domstolen att avgöra det mål som den ska pröva. I detta syfte kan EU-domstolen behöva omformulera de frågor som hänskjutits. EU-domstolen kan dessutom behöva ta hänsyn till unionsbestämmelser som den nationella domstolen inte har hänvisat till i sina frågor (dom av den 7 september 2023, Groenland Poultry, C-169/22, EU:C:2023:638, punkt 47 och där angiven rättspraxis).

37 Den hänskjutande domstolen har i sin första fråga endast hänvisat till artikel 2.2 a i) i förordning nr 194/2008.

38 Denna bestämmelse förbjuder import av de slags varor som räknas upp i bilaga I till denna förordning om de har sitt ursprung i Burma/Myanmar. Punkt A i bilagan avser kategorin ”Rundtimmer, virke och träprodukter”.

39 Enligt artikel 2.3 i nämnda förordning ska varornas ursprung fastställas i enlighet med de tillämpliga bestämmelserna i gemenskapens tullkodex. I förevarande fall är den relevanta bestämmelsen artikel 24 i gemenskapens tullkodex.

40 I den bestämmelsen anges följande: ”Varor vars tillverkning skett inom mer än ett land skall anses ha sitt ursprung i det land där de genomgick den sista väsentliga och ekonomiskt berättigade bearbetning eller behandling som skedde i ett företag utrustat för det ändamålet och som resulterade i tillverkningen av en ny produkt eller innebar ett viktigt steg i tillverkningen.”

41 Den hänskjutande domstolen ska följaktligen anses ha ställt den första frågan för att få klarlagt om artikel 2.2 a i) i förordning nr 194/2008, jämförd med artikel 24 i gemenskapens tullkodex, ska tolkas så, att kvistning, barkning, sågning till kvadratiska stockar eller förädling till sågat virke av teakträ utgör en bearbetning eller behandling som avgör ursprunget för de varor som har producerats genom sådana åtgärder.

Huruvida tolkningsfrågorna kan tas upp till prövning

42 W. har delvis ifrågasatt om den första frågan kan tas upp till sakprövning och gjort gällande att frågan huruvida kvistning och barkning av teakstockar kan medföra en ändring av ursprunget för sådana varor inte är relevant, eftersom dessa varor – enligt vad Landgericht Hamburg (Regionala domstolen i Hamburg) konstaterat, vilket är bindande för den hänskjutande domstolen – inte har importerats till Tyskland, eftersom det endast är kvadratiska teakstockar och sågat teakträ som importerats.

43 I detta avseende erinrar domstolen om att det framgår av fast rättspraxis att enligt det förfarande för samarbete mellan nationella domstolar och EU-domstolen som införts genom artikel 267 FEUF ankommer det uteslutande på den nationella domstolen, vid vilken målet anhängiggjorts och vilken har ansvaret för det rättsliga avgörandet, att mot bakgrund av de särskilda omständigheterna i målet bedöma såväl om ett förhandsavgörande är nödvändigt för att döma i saken som relevansen av de frågor som ställs till EU-domstolen. EU-domstolen är följaktligen i

princip skyldig att meddela ett förhandsavgörande när de frågor som ställts avser tolkningen av unionsrätten (se, dom av den 9 mars 2023, Sogefinancement, C-50/22, EU:C:2023:177, punkt 16 och där angiven rättspraxis).

44 Av detta följer att frågor som rör unionsrätten presumeras vara relevanta. En begäran från en nationell domstol kan bara avvisas när det är uppenbart att den begärda tolkningen av unionsrätten inte har något samband med de verkliga omständigheterna eller saken i det nationella målet eller då frågorna är hypotetiska eller EU-domstolen inte har tillgång till sådana uppgifter om de faktiska eller rättsliga omständigheterna som är nödvändiga för att kunna ge ett användbart svar på de frågor som ställts till den (se, dom av den 9 mars 2023, Sogefinancement, C-50/22, EU:C:2023:177, punkt 17 och där angiven rättspraxis).

45 Så är emellertid inte fallet i förevarande mål.

46 Det framgår nämligen inte på ett uppenbart sätt av beslutet om hänskjutande att den begärda tolkningen av unionsrätten saknar samband med de verkliga omständigheterna eller saken i det nationella målet. Det kan dessutom konstateras dels att tolkningsfrågorna inte är hypotetiska, dels att domstolen har tillgång till sådana uppgifter om de faktiska eller rättsliga omständigheterna som är nödvändiga för att kunna ge ett användbart svar på dessa frågor.

47 Domstolen ska således uttala sig om tolkningen av artikel 2.2 a i) i förordning nr 194/2008, jämförd med artikel 24 i gemenskapens tullkodex, med avseende på de tre typer av behandling som räknas upp i den första frågan.

Prövning i sak

48 Det framgår av artikel 24 i gemenskapens tullkodex att när två eller flera länder ingår i tillverkningen av en vara, ska det avgörande kriteriet för att fastställa varornas ursprung vara den sista väsentliga bearbetningen eller behandlingen av varorna (se, för ett liknande resonemang, dom av den 20 maj 2021, Renesola UK, C-209/20, EU:C:2021:400, punkt 38 och där angiven rättspraxis).

49 Vidare ska bestämmandet av varors ursprung grundas på en objektiv och reell distinktion mellan insatsvaran och den bearbetade varan, som främst rör de olika varornas specifika materiella egenskaper (dom av den 11 februari 2010 i mål C-373/08, Hoesch Metals and Alloys, EU:C:2010:68, punkt 45 och där angiven rättspraxis).

50 Domstolen har redan slagit fast att uttrycket ”den sista väsentliga bearbetningen eller behandlingen” i den mening som avses i artikel 24 i gemenskapens tullkodex ska förstås så, att det avser det led i produktionsprocessen under vilket de berörda varorna får sitt ändamål samt särskilda egenskaper och sammansättning, som de inte tidigare hade och som inte senare förväntas genomgå några betydande kvalitativa förändringar (dom av den 20 maj 2021, Renesola UK, C-209/20, EU:C:2021:400, punkt 38 och där angiven rättspraxis).

51 Åtgärder som påverkar hur en vara framstår när den ska användas, men som inte medför en betydande kvalitativ förändring av varans egenskaper, kan således inte beaktas när varans ursprung ska bestämmas (dom av den 11 februari 2010, Hoesch Metals and Alloys, C-373/08, EU:C:2010:68, punkt 46 och där angiven rättspraxis).

52 Bearbetning av en vara som inte medför en väsentlig förändring av dess egenskaper eller sammansättning, därför att den enbart innebär att varan delas upp och påverkar hur varan framstår, kan tvärtom inte betraktas som en tillräckligt betydande kvalitativ ändring som antingen resulterade i tillverkningen av en ny produkt eller innebar ett viktigt steg i tillverkningen (dom av den 11 februari 2010, Hoesch Metals and Alloys, C-373/08, EU:C:2010:68, punkt 47 och där angiven rättspraxis).

53 Under dessa omständigheter framgår det inte av handlingarna i målet att den första sortens bearbetning, det vill säga att kvista och barka teakstockarna, fastställde deras användningsområde och gav dem deras egna specifika egenskaper och en egen specifik sammansättning som de inte hade tidigare och att de inte senare kommer att genomgå några betydande kvalitetsförändringar. Med förbehåll för den hänskjutande domstolens prövning förefaller denna slags bearbetning tvärtom vara en enkel bearbetning som endast påverkar hur träet framstår. Som erinrats om i punkt 52 ovan kan en sådan åtgärd inte anses ha medfört framställning av en ny produkt eller utgjort ett väsentligt steg i tillverkningen av de berörda varorna och följaktligen inte heller anses vara avgörande för varornas ursprung.

54 När det gäller den andra typen av bearbetning, det vill säga att de kvistade och barkade teakstockarna sågades upp till kvadratiska stockar, tycks inte heller denna bearbetning ha fastställt deras användningsområde och gett dem deras egna specifika egenskaper och en egen specifik sammansättning som de inte hade tidigare eller inneburit att de inte senare kommer att genomgå några betydande kvalitetsförändringar, i den mening som avses i ovan i punkt 50 nämnda rättspraxis. Som S.Z. och W. själva har påpekat utgör denna andra typ av bearbetning tvärtom en mellanliggande etapp som är nödvändig för att producera sågat virke. Denna andra typ av bearbetning kan således inte anses vara avgörande för stockarnas ursprung.

55 S.Z. och W. har emellertid gjort gällande att det följer av domen av den 10 december 2009, HEKO Industrieerzeugnisse (C-260/08, EU:C:2009:768), och av bilaga 22–03 till kommissionens delegerade förordning (EU) 2015/2446 av den 28 juli 2015 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 952/2013 vad gäller närmare regler avseende vissa bestämmelser i unionens tullkodex (EUT L 343, 2015, s. 1) att en ändring av ursprung i princip ska anses föreligga när en bearbetning eller behandling av obearbetat trä medför en betydande ökning av värdet på virket, vilket i allmänhet ska anses vara fallet när värdeökningen överstiger 30 procent. Enligt S.Z. och W. ökade i detta fall värdet på teakstockarna med mer än 30 procent efter att de sågats upp till kvadratiska stockar. Och även om värdet på dessa stockar inte hade ökat med 30 procent ska, eftersom sågning till kvadratiska stockar kräver särskild sågutrustning och endast kan utföras av fackmän som är särskilt utbildade för detta ändamål, denna typ av bearbetning under alla omständigheter anses vara avgörande för stockarnas ursprung.

56 Vad för det första gäller det värde som de aktuella teakstockarna skulle ha fått genom att sågas upp till kvadratiska stockar, har domstolen visserligen slagit fast, vad avser frågan huruvida åtgärden att sammanfoga olika delar utgör en väsentlig bearbetning eller behandling, att det finns situationer när en bedömning på grundval av tekniska kriterier inte kan vara avgörande för fastställandet av en varas ursprung och att i dessa fall andra, alternativa, klara och objektiva kriterier ska beaktas, såsom värdestegringskriteriet, som gör det möjligt att, vad avser varor med komplex sammansättning, ange vad som utgör en sådan väsentlig bearbetning som ger varorna ursprungsstatus (se, för ett liknande resonemang, dom av den 10 december 2009, HEKO Industrieerzeugnisse, C-260/08, EU:C:2009:768, punkterna 30 och 31).

57 Åtgärderna i fråga i målet utgör dock inte en sammanfogning av olika delar, det vill säga att ett stort antal beståndsdelar fogas samman till en ny sammanhängande helhet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 13 december 1989, Brother International, C-26/88, EU:C:1989:637, punkt 13), utan att en råvara sågas upp.

58 Det alternativa kriteriet om värdestegring enligt den rättspraxis som hänvisas till i punkt 56 ovan kan således inte tillämpas i förevarande fall.

59 Vad för det andra gäller uppgifterna om de produkter som omfattas av HS-nummer 44 och som anges i tabellen i del II i bilaga 22–03 till delegerad förordning 2015/2446, vilka S.Z. och W. har grundat sig på, ska det påpekas att denna delegerade förordning inte är tillämplig i tiden (*ratione temporis*). Den är nämligen tillämplig sedan den 1 maj 2016, medan den aktuella importen ägde rum mellan år 2009 och år 2011. Dessa uppgifter är emellertid identiska med dem som infördes i bilaga 13a till förordning nr 2454/93 genom förordning nr 1063/2010, vilken är tillämplig sedan den 1 januari 2011 och således på import som ägde rum från och med detta datum.

60 Det räcker emellertid att påpeka att den sistnämnda bilagan endast innehåller regler om förmånsberättigande ursprung för varor och inte regler om icke-förmånsberättigande ursprung för varor, vilket är vad som är aktuellt i förevarande fall.

61 När det slutligen gäller den omständighet som åberopats av S.Z. och W. att framställningen av kvadratiska teakstockar kräver särskild sågutrustning och endast kan utföras av fackmän som är särskilt utbildade för detta ändamål, ska det påpekas att det framgår av själva ordalydelsen i artikel 24 i gemenskapens tullkodex att bearbetning i ett företag utrustat för det ändamålet inte räcker för att bearbetningen ska anses vara väsentlig i den mening som avses i denna artikel.

62 Under dessa omständigheter finner domstolen att sågningen av teakstockarna till kvadratiska stockar inte utgör en bearbetning eller behandling som är avgörande för varornas ursprung.

63 När det gäller den tredje typen av bearbetning, det vill säga sågning av teakstockar till sågat virke, tycks sågarbetet i motsats till vad riksåklagaren hävdat inte utgöra en enkel kapning, eftersom den består av flera etapper, där stockarna först måste ha kvistats, barkats och sågats till kvadratiska stockar innan de sågades upp till brädor.

64 Dessutom befinner sig varor som härrör från denna slags bearbetning i ett långt framskridet skede i processen för tillverkning av varor som, såsom i förevarande fall, är avsedda för varvsindustrin. Bearbetningen till sågat virke kan nämligen anses utgöra det led i produktionsprocessen under vilket de berörda varorna förvärvar sitt ändamål samt särskilda egenskaper och sammansättning, som de inte tidigare hade och som inte senare förväntas genomgå betydande kvalitativa förändringar, i den mening som avses i den rättspraxis som anges i punkt 50 ovan.

65 Detta bekräftas av att teakstockarna och de kvadratiska teakstockarna klassificeras enligt KN-nummer 4403, som obearbetat trä, medan sågat teakvirke klassificeras som ett mer avancerat bearbetningsskede, enligt KN-nummer 4407.

66 Det framgår av rättspraxis att ändringen av tulltaxenummer för en vara till följd av att varan har bearbetats är en indikation på att bearbetningen eller behandlingen är väsentlig (se, för ett liknande resonemang, dom av den 21 september 2023, Stappert Deutschland, C-210/22, EU:C:2023:693, punkt 58 och där angiven rättspraxis).

67 Följaktligen kan den tredje typen av bearbetning, som bestod i att omvandla teakstockarna till sågat virke, anses utgöra en bearbetning som gav dessa stockar ursprung i Taiwan, med tillämpning av artikel 24 i gemenskapens tullkodex.

68 Mot denna bakgrund ska den första frågan besvaras så, att artikel 2.2 a i) i förordning nr 194/2008, jämförd med artikel 24 i gemenskapens tullkodex, ska tolkas på följande sätt:

– Kvistning, barkning eller sågning av teakstockar till kvadratiska stockar utgör inte bearbetning eller behandling som avgör ursprunget för de varor som har framställts genom sådana åtgärder.

– Bearbetning till sågat virke av teakstockar utgör en bearbetning eller behandling som avgör ursprunget för de varor som har framställts genom sådana åtgärder.

Den andra frågan

69 Den hänskjutande domstolen har ställt den andra frågan för att få klarhet i huruvida uttrycket ”exporterats från Burma/Myanmar” i artikel 2.2 a ii i förordning nr 194/2008 ska tolkas så, att denna bestämmelse endast omfattar varor som importerats direkt från Burma/Myanmar till unionen.

70 Enligt domstolens fasta praxis ska vid tolkningen av en unionsbestämmelse inte bara lydelsen beaktas, utan också sammanhanget och de mål som eftersträvas med de föreskrifter som bestämmelsen ingår i (dom av den 14 maj 2024, Stachev, C-15/24, EU:C:2024:399, punkt 72 och där angiven rättspraxis).

71 Vad för det första gäller lydelsen av artikel 2.2 a ii i förordning nr 194/2008 kan uttrycket ”exporterats från Burma/Myanmar”, i avsaknad av ytterligare precisering, omfatta varor som importeras såväl direkt som indirekt från detta land.

72 Vad för det andra gäller det sammanhang som artikel 2.2 a i förordning nr 194/2008 ingår i, erinrar domstolen om att denna bestämmelse innehåller två importförbud från Burma/Myanmar, nämligen dels mot att importera varor med ursprung i det landet, vilket föreskrivs i artikel 2.2 a i, dels mot att importera varor som har exporterats från det landet, vilket föreskrivs i artikel 2.2 a ii.

73 Artikel 2.2 a i) i förordning nr 194/2008 syftade just till att säkerställa att varor ”med ursprung i Burma/Myanmar” omfattades av förordningens tillämpningsområde även om de inte importerats till unionen direkt från Burma/Myanmar utan via tredjeländer. Denna bestämmelse skulle emellertid vara överflödig om artikel 2.2 a ii i förordningen tolkades så, att alla varor som vid en viss tidpunkt befann sig i Burma/Myanmar – det vill säga även varor med ursprung i Burma/Myanmar som på grund av en väsentlig bearbetning eller behandling i ett tredjeland inte längre har sitt ursprung i Burma/Myanmar – omfattas av tillämpningsområdet för sistnämnda bestämmelse.

74 För det tredje framgår det av skäl 6 i förordning nr 194/2008 att syftet med förordningen, med tanke på att militärregimen i Burma/Myanmar sedan länge gjort sig skyldig till allvarliga och upprepade kränkningar av de mänskliga rättigheterna, var att genom förlängning och skärpning av de restriktiva åtgärderna mot Burma/Myanmar bidra till att främja respekten för de grundläggande rättigheterna och på så sätt skydda samhällets etiska principer. Det framgår dessutom av skäl 7 i denna förordning att de nya restriktiva åtgärder som föreskrivs i

förordningen inriktas på sektorer som utgör inkomstkällor för denna militärregim, såsom trä och träprodukter. Det framgår emellertid inte av dessa syften med förordning nr 194/2008 att unionslagstiftarens avsikt vid antagandet av denna förordning, som var riktad mot Burma/Myanmar, var att samtliga varor från tredjeländer som framställts av varor från Burma/Myanmar skulle omfattas av det importförbud som föreskrivs i artikel 2.2 a i förordningen.

75 Mot denna bakgrund ska den andra frågan besvaras så, att uttrycket ”exporterats från Burma/Myanmar” i artikel 2.2 a ii i förordning nr 194/2008 ska tolkas så, att denna bestämmelse endast omfattar varor som importerats direkt från Burma/Myanmar till unionen.

Den tredje frågan

76 Den hänskjutande domstolen har ställt den tredje frågan för att få klarhet i huruvida artikel 2.2 a i) i förordning nr 194/2008 ska tolkas så, att medlemsstaternas tullmyndigheter, när de prövar om denna bestämmelse har åsidosatts, är bundna av ursprungsintyg som utfärdats av ett tredjeland, i vilka det anges att de berörda varorna har sitt ursprung i det landet.

77 Det ska i detta hänseende påpekas att det i förordning nr 194/2008 inte föreskrivs någon skyldighet att förete en handling för att styrka ursprunget för de varor som avses i denna förordning. Artikel 2.3 i den förordningen föreskriver endast att varornas ursprung ska fastställas enligt relevanta bestämmelser i gemenskapens tullkodex.

78 Som framgår av artikel 26 i gemenskapens tullkodex är det så, att även om unionslagstiftningen föreskriver att ett dokument ska läggas fram som bevis på varornas ursprung, får tullmyndigheterna i händelse av allvarliga tvivel begära ytterligare bevis för att försäkra sig om att uppgiften om ursprunget överensstämmer med reglerna i den relevanta unionslagstiftningen. I detta avseende har domstolen konstaterat att syftet med kontroller i efterhand är att kontrollera riktigheten av det ursprung som anges i ett ursprungscertifikat (dom av den 30 juni 2016, Selena România, C-416/15, EU:C:2016:501, punkt 36 och där angiven rättspraxis).

79 Av detta följer att den omständigheten att varor åtföljs av ursprungsintyg inte kan utgöra hinder för uppbörd av den tull som ska betalas för importen av dessa varor, om dessa intyg efter importen visar sig vara felaktiga (dom av den 30 juni 2016, Selena România, C-416/15, EU:C:2016:501, punkt 37 och där angiven rättspraxis).

80 Det följer av denna rättspraxis avseende artikel 26 i gemenskapens tullkodex att även när det föreligger en skyldighet att förete ett dokument, såsom ett ursprungsintyg, för att styrka de berörda varornas ursprung, är tullmyndigheterna inte bundna av detta dokument. Detta gäller i än högre grad när det inte föreligger någon sådan skyldighet.

81 Mot denna bakgrund ska den tredje frågan besvaras så, att artikel 2.2 a i) i förordning nr 194/2008 ska tolkas på så sätt att medlemsstaternas tullmyndigheter, när de prövar om denna bestämmelse har åsidosatts, inte är bundna av ursprungsintyg som utfärdats av ett tredjeland, i vilka det anges att de berörda varorna har sitt ursprung i det landet.

Rättegångskostnader

82 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (första avdelningen) följande:

1) **Artikel 2.2 a i) i rådets förordning (EG) nr 194/2008 av den 25 februari 2008 om förlängning och skärpning av de restriktiva åtgärderna mot Burma/Myanmar och om upphävande av förordning (EG) nr 817/2006, jämförd med artikel 24 i rådets förordning (EEG) nr 2913/92 av den 12 oktober 1992 om inrättandet av en tullkodex för gemenskapen**

   ska tolkas så,

   – **att kvistning, barkning eller sågning av teakstockar till kvadratiska stockar inte utgör en bearbetning eller behandling som avgör ursprunget för de varor som har framställts till följd av sådana åtgärder, men**

   – **att bearbetning till sågat virke av teakstockar utgör en bearbetning eller behandling som avgör ursprunget för de varor som har framställts genom sådana åtgärder.**

2) **Uttrycket ”exporterats från Burma/Myanmar” i artikel 2.2 a ii i förordning nr 194/2008,**

   ska tolkas så,

   att denna bestämmelse endast omfattar varor som importerats direkt från Burma/Myanmar till Europeiska unionen.

3) **Artikel 2.2 a i) i förordning 194/2008**

   ska tolkas så,

   att medlemsstaternas tullmyndigheter, när de prövar om denna bestämmelse har åsidosatts, inte är bundna av ursprungsintyg som utfärdats av ett tredjeland, i vilka det anges att de berörda varorna har sitt ursprung i det landet.

Underskrifter